

PRORAČUNSKI VODIČ

Uvodna riječ Župana

Poštovani stanovnici Primorsko-goranske županije,

I ove godine izradili smo Vodič uz proračun i time nastavili sa uvedenom praksom i dosegnutim standardima u pogledu transparentnosti rada Županije, počev od redovnog savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u fazi izrade proračuna, pa do prezentacije proračunskih podataka putem Otvorenog proračuna, zajedničke platforme svih županija koja omogućuje usporedivu vizualizaciju svih županijskih proračuna.

Županijski proračun složen je financijski dokument, te se ovim Vodičem želi na jednostavan, razumljiv i slikovit način dati uvid u temeljne proračunske pojmove, županijske prihode i rashode, projekte, aktivnosti i temeljne županijske politike.

Svrha ovog Vodiča, osim povećanja transparentnosti rada Županije i informiranja naših građana o načinu raspolaganja javnim sredstvima, je i povećanje interesa javnosti za županijske aktivnosti i projekte te, u konačnici, i njenoj većoj uključenosti u proračunske procese Županije.

Vrijeme u kojem se nalazimo obilježeno je postpandemijskom krizom, ratom u Ukrajini i visokom razinom inflacije koja uzrokuje neizvjesnost i nesigurnost stanovništva. Od 1. siječnja 2023. godine Republika Hrvatska postat će i 20. država članica europodručja, te euro postaje naša službena nacionalna valuta i zakonsko sredstvo plaćanja. Proračun za 2023. godinu s projekcijama za 2024. i 2025. godinu prvi je županijski proračun izrađen u eurima. Unatoč izazovnom razdoblju, proračun za sljedeće trogodišnje razdoblje planiran je odgovorno, u nastojanju da se osigura obavljanje svih funkcija u djelokrugu Županije i svih njezinih proračunskih korisnika. Osim pomoći proračunskim korisnicima, ovim se Proračunom osiguravaju i znatna sredstva za razvoj Gorskog kotara, ali i pokreće i novi ciklus investicija u zdravstvu i školstvu.

OPĆENITO O PRORAČUNU

Što je proračun?

Županijski Proračun je dokument kojim se u skladu sa zakonom procjenjuju prihodi i primici te rashodi i izdaci Županije za jednu godinu, a donosi ga Županijska skupština kao njezino predstavničko tijelo.

Uz proračun za sljedeću godinu Županijska skupština donosi i projekcije za iduće dvije godine pa govorimo o trogodišnjem proračunskom okviru.

Kako nastaje Proračun?

Iako Županijski proračun predstavlja najvažniji financijski dokument Županije može ga se promatrati i sa pravnog, političkog, ekonomskog i socijalnog aspekta i upravo ta njegova složena priroda zahtijeva strogo formalan pristup pri njegovom planiranju, izradi i donošenju sa jasno utvrđenim odgovornostima za pojedinu fazu.



Glavne funkcije Županijskog proračuna su:

- Da prikazuje najvažnije ciljeve Županije u fiskalnoj godini.
- Da služi kao instrument kojim se utječe na ekonomsko stanje lokalnog okruženja.
- Da služi kao sustav kontrole prikupljanja i trošenja proračunskih sredstava.

Osnovne informacije koje pruža proračun

Kao dokument kojim se najavljuje način prikupljanja i distribuiranja županijskih prihoda, Županijski proračun mora dati informaciju o:

- ukupnom iznosu raspoloživih prihoda Županije
- načinu kako će se prihodi ostvariti
- ukupnom iznosu javne potrošnje
- rasporedu raspoloživih sredstava na pojedine javne funkcije, programe, aktivnosti i projekte

Od čega se proračun sastoji?

Struktura i izgled Županijskog proračuna propisani su Zakonom o proračunu. Proračun se sastoji od plana za proračunsku godinu i projekcija za sljedeće dvije godine, a sadrži financijske planove proračunskih korisnika prikazane kroz opći i posebni dio i obrazloženje proračuna.

Opći dio Proračuna - sastoji se od Računa prihoda i rashoda koji se sastoji od prihoda i rashoda iskazanih prema izvorima financiranja i ekonomskoj klasifikaciji te rashoda iskazanih prema funkcijskoj klasifikaciji i Računa financiranja u kojemu se iskazuju primci od financijske imovine i zaduživanja te izdaci za financijsku imovinu i otplate instrumenata zaduživanja prema izvorima financiranja i ekonomskoj klasifikaciji.

Posebni dio Proračuna sastoji se od rashoda i izdataka proračuna iskazanih po organizacijskoj klasifikaciji, raspoređenih u programe koji se sastoje od aktivnosti i projekata.

Iz posebnog dijela proračuna moguće je utvrditi koje su to aktivnosti i projekti koje Županija planira financirati, vrste rashoda i izdataka koje se u njima pojavljuju, iz kojih sredstava se isti financiraju, te tko je organizacijski nadležan za provedbu planiranih aktivnosti i projekata.

Obrazloženje proračuna sastoji se od obrazloženja općeg dijela i obrazloženja posebnog dijela proračuna.

Što su to proračunski korisnici?

Proračunski korisnici Primorsko-goranske županije jesu županijska upravna tijela i ustanove kojima je Županija osnivač i koje se većim dijelom financiraju iz županijskog Proračuna i navedene su u Registru korisnika proračuna koji se objavljuje u Narodnim novinama. Županija trenutno ima 105 proračunskih korisnika među kojima su: 11 upravnih tijela, 7 ustanova u zdravstvu, 5 ustanova u socijalnoj skrbi, 3 ustanove u kulturi, 32 osnovne škole, 30 srednjih škola, 4 učenička doma, 5 ustanova iz područja zaštite prirode, prostornog uređenja, energetske učinkovitosti, regionalnog i ruralnog razvoja, te vijeća nacionalnih manjina.

Osim proračunskih korisnika Županija je nadležna i za 8 županijskih lučkih uprava kao i za Županijsku upravu za ceste Primorsko-goranske županije koja ima status izvanproračunskog korisnika što znači da Županija ima odlučujući utjecaj na upravljanje. Iako im je Županija osnivač, financijski planovi ovih ustanova nisu uključeni u proračun.

Financijski planovi svih županijskih proračunskih korisnika sastavni su dio Proračuna Primorsko-goranske županije, tako da možemo govoriti o konsolidiranom županijskom proračunu kojeg čini proračun Županije i financijski planovi svih njezinih proračunskih korisnika.

Što je Odluka o izvršavanju proračuna?

Uz svaki proračun na lokalnoj i regionalnoj razini donosi se i Odluka o izvršavanju proračuna za tu fiskalnu godinu. Tim dokumentom se utvrđuju razna pitanja vezana za izvršenje proračuna kao što su upravljanje financijskom i nefinancijskom imovinom, opseg zaduživanja i jamstava, prava i obveze korisnika proračunskih sredstava, pojedine ovlasti Župana u izvršavanju proračuna i dr. Ukratko, Odlukom o izvršavanju proračuna utvrđuju se „pravila igre“ za sve korisnike proračuna za fiskalnu godinu.

Rebalans proračuna

Jedno od najvažnijih proračunskih načela je načelo uravnoteženosti prema kojem ukupna visina raspoloživih sredstva mora odgovarati ukupnoj visini planiranih rashoda i izdataka. Tijekom fiskalne godine, koja je relativno duga, može doći do neusklađenosti planiranih prihoda/primitaka i rashoda/izdataka, pa se njihovo ponovno uravnoteženje vrši putem rebalansa proračuna.

Sudjelovanje u izradi proračuna

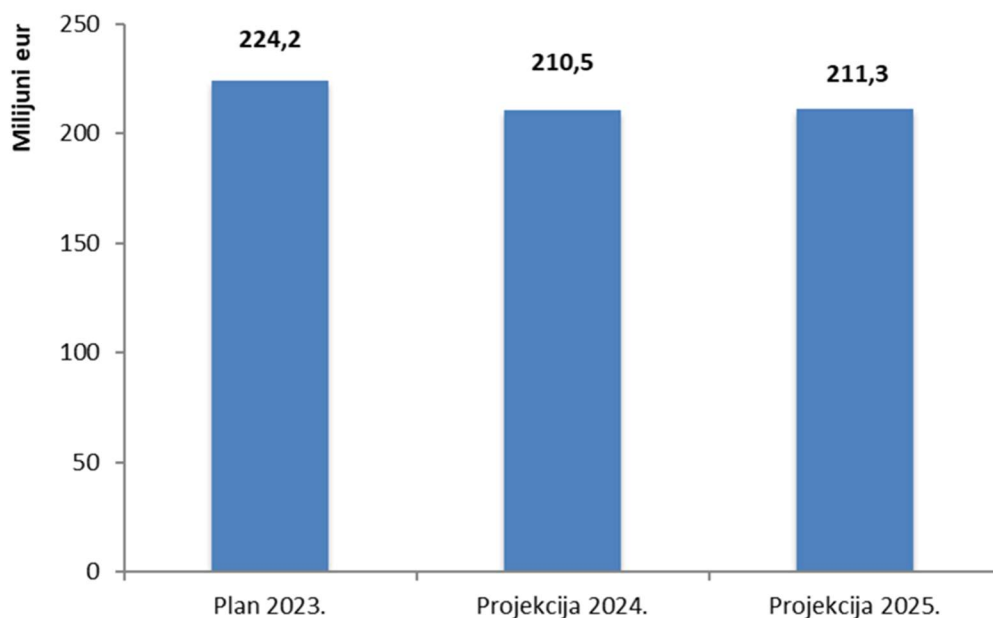
Osim upravnih tijela Županije i županijskih proračunskih korisnika, i građani, pravne osobe i druge zainteresirane strane imaju mogućnost uključivanja u proces izrade proračuna na način da mogu dostaviti svoje komentare na Nacrt prijedloga Proračuna Primorsko-goranske županije putem za to predviđenog obrasca u sklopu savjetovanja s javnošću.

PRORAČUN PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Proračun za 2023. godinu

Županijska skupština Primorsko-goranske županije usvojila je Proračun Primorsko-goranske županije za 2023. godinu i projekcije za 2024. i 2025. godinu na 14. sjednici održanoj 24. studenog i 8. prosinca 2022. godine. Isti je objavljen u Službenim novinama Primorsko-goranske županije broj 43/2022 kao i na web stranicama Primorsko-goranske županije.

Ukupan iznos Proračuna Primorsko-goranske županije za razdoblje. 2023.-2025. godine

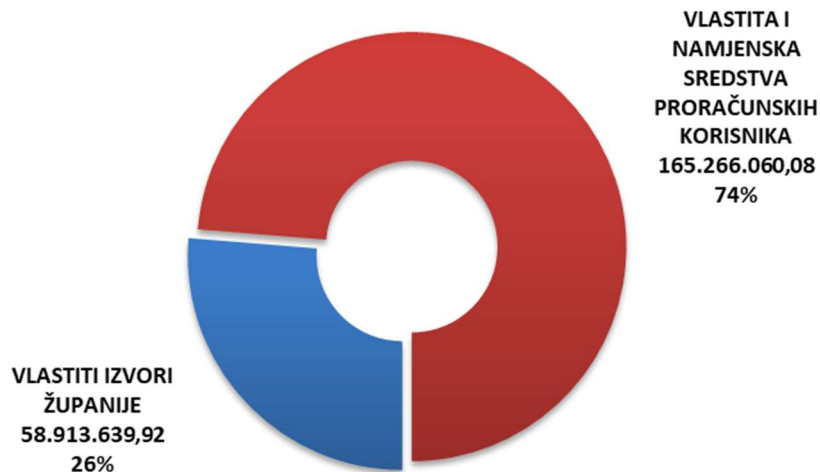


Visina konsolidiranog Proračuna Primorsko-goranske županije za 2023. godinu iznosi 224,2 milijuna eura. Od navedenog iznosa, 9,6 milijuna eura odnosi se na rashode financirane na teret očekivanog prenesenog viška. Očekivani višak Županije iz 2022. godine iznosi 2,1 milijuna eura, dok planirani višak njezinih proračunskih korisnika iznosi 7,5 milijuna eura.

Proračunski prihodi i primici

Budući da se od 2016. godine izrađuje konsolidirani Proračun Županije prihodna strana Proračuna, osim vlastitih izvora Županije, sadrži i vlastite i namjenske prihode njenih proračunskih korisnika.

Struktura ukupnih proračunskih prihoda za 2023. godinu

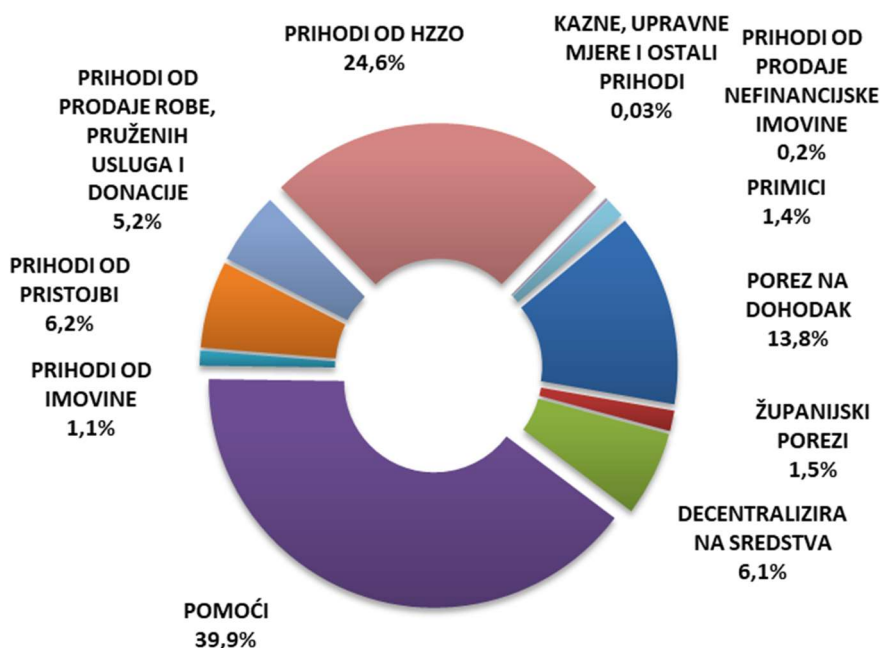


Ukupni prihodi i primici županije za 2023. godinu planirani su u iznosu od 215,5 milijuna eura kako slijedi:

	<i>Milijuni eura</i>
PRIHODI I PRIMICI	Plan 2023.
Prihodi poslovanja	212,1
Prihodi od poreza	39,5
Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	92,7
Prihodi od imovine	2,3
Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	13,4
Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	11,1
Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza	53,0
Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	0,1
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	0,4
Prihodi od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine	0,4
Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	0,1
Primici od financijske imovine i zaduživanja	3,0
Primljeni povrati glavnica danih zajmova i depozita	0,005
Primici od zaduživanja	3,0
UKUPNI PRIHODI I PRIMICI	215,5

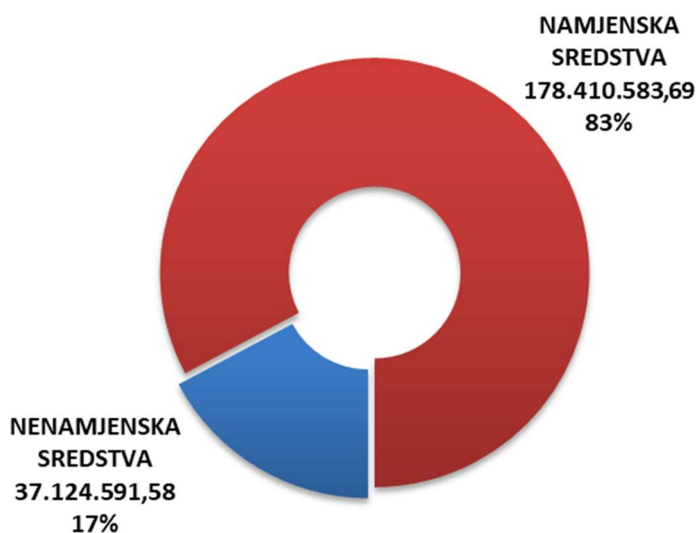
Dio planiranih prihoda proračunskih korisnika u iznosu od 1,0 milijuna eura koristit će se za pokriće planiranog manjka iz 2022. godine.

Struktura proračunskih prihoda za 2023. godinu



Od ukupnog županijskog proračuna za 2023. godinu, čak 83% (178,4 mil.eura) ima već unaprijed određenu namjenu korištenja sukladno posebnim zakonima i drugim aktima, dok 17% (37,1 mil.eura) čine nenamjenska sredstva proračuna koja se usmjeravaju u projekte od interesa za Županiju i njezine građane.

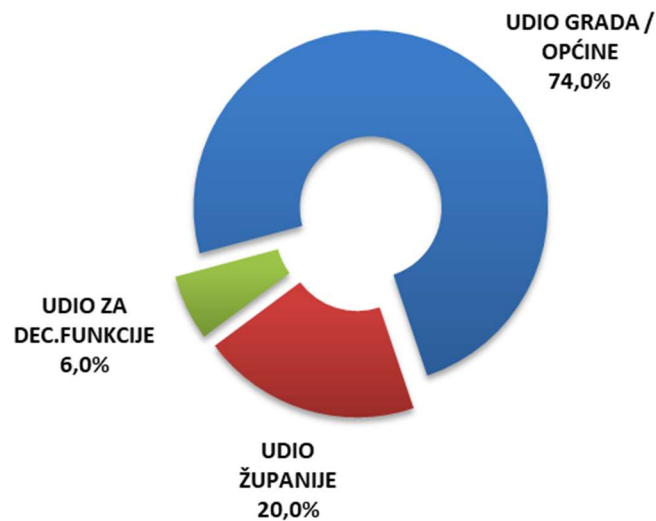
Udio nenamjenskih i namjenskih sredstava u ukupnom Proračunu Županije za 2023. godinu



U strukturi nenamjenskih sredstava proračuna najveći udio pripada porezima (88,9%).

Najznačajniji županijski porezni prihod je porez na dohodak koji se obračunava na oporezivi dio dohotka pojedinca po propisanim stopama. Porez na dohodak je zajednički porez čiji se prihod dijeli između općine, odnosno grada i županije. Raspodjela prihoda od poreza na dohodak uređuje se Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji je svoju posljednju izmjenu doživio 4. prosinca 2020. godine.

Standardno dijeljenje poreza na dohodak od 01.01.2021. godine (sukladno zadnjim izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave)



Osim poreza na dohodak koji je zajednički porez, Županija ostvaruje prihode i od drugih „županijskih“ poreza koji se u cijelosti uplaćuju u županijski proračun.

Županijski porezi su: porez na cestovna motorna vozila, porez na plovila, porez na nasljedstva i darove i porez na automate za zabavne igre.

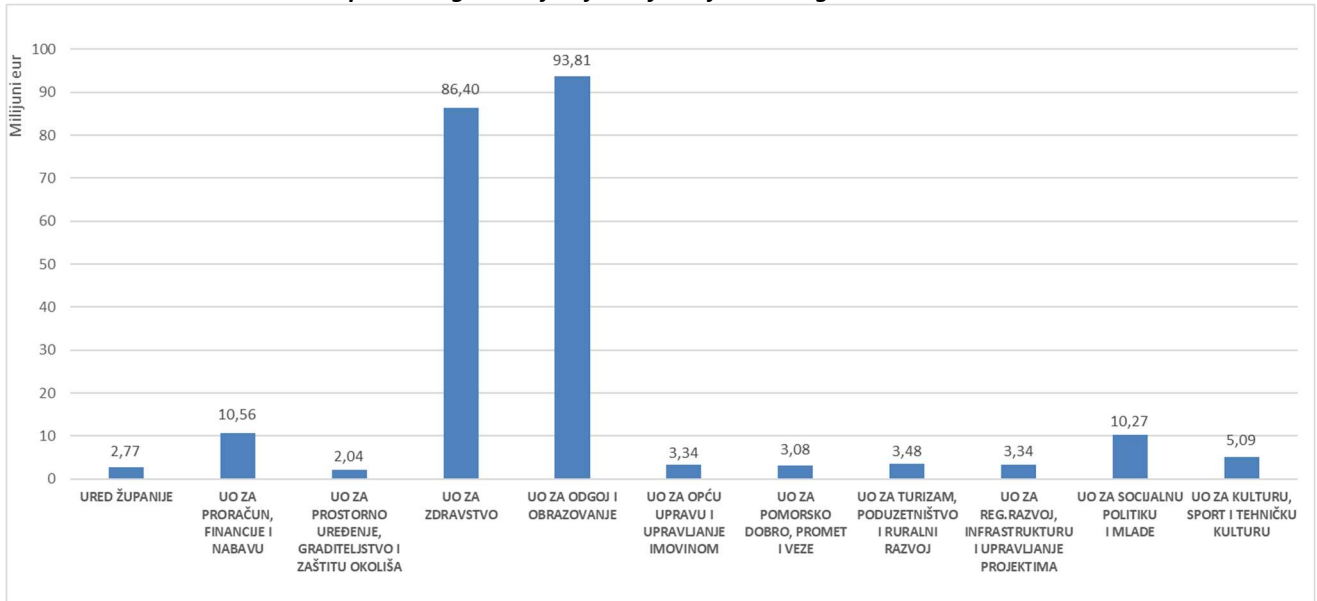
Proračunski rashodi i izdaci

Proračunske rashode možemo promatrati po proračunskim klasifikacijama.

Proračunske klasifikacije jesu: organizacijska, programska, funkcijska, ekonomska, lokacijska te izvori financiranja.

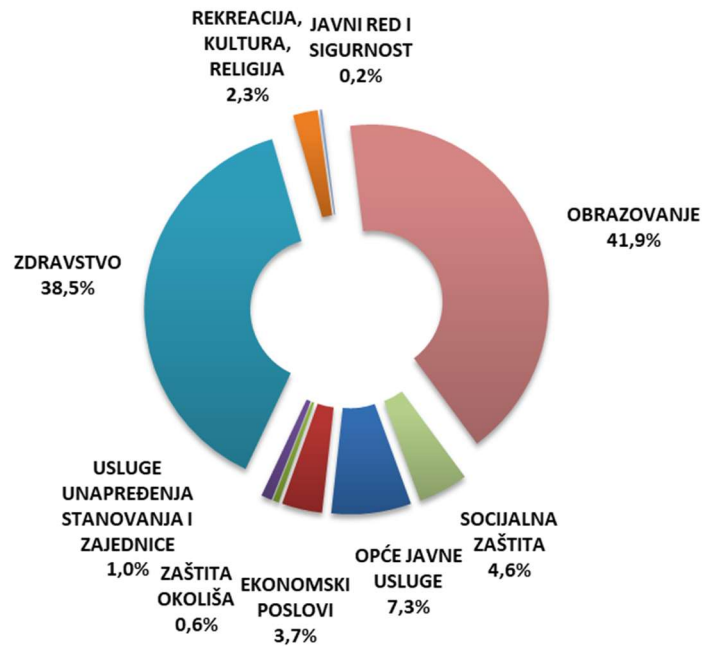
Nositelji najvećeg dijela proračunskih sredstava u 2023. godini su Upravni odjel za odgoj i obrazovanje i Upravni odjel za zdravstvo u okviru kojih je planirano čak 80% ukupnih proračunskih sredstava.

Proračunski rashodi i izdaci prema organizacijskoj klasifikaciji u 2023. godini



Rashodi po funkcijskoj klasifikaciji predstavljaju rashode razvrstane prema njihovoj namjeni.

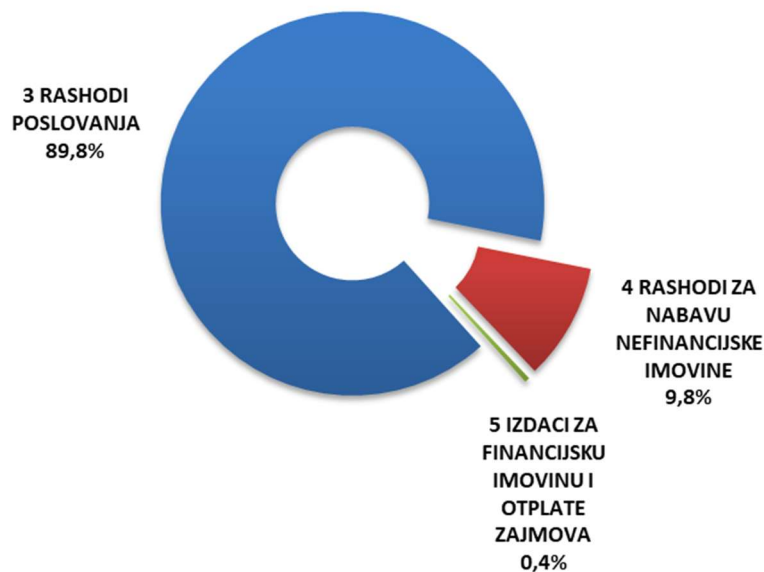
Proračunski rashodi po funkcijskoj klasifikaciji u 2023. godini



Najveći dio županijskog proračuna usmjeren je u obrazovanje (41,9%) i zdravstvo (38,5%), te opće javne usluge (7,3%).

Gore navedeni podaci u stvari predstavljaju raspored proračunskih sredstava prema funkcijama države.

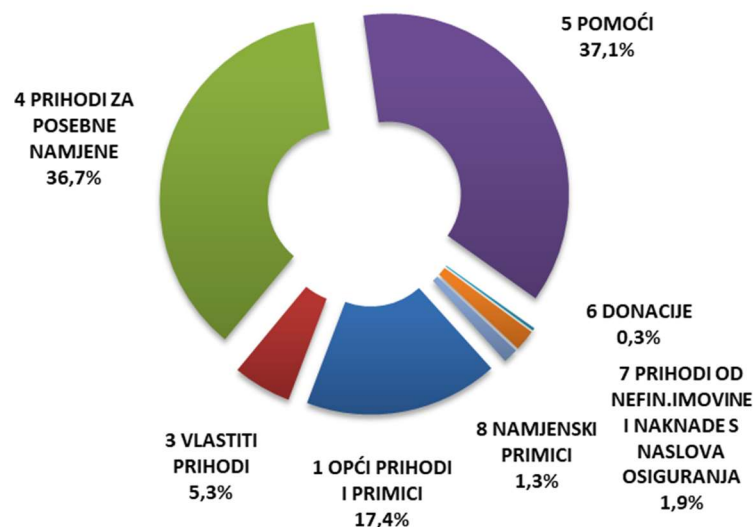
Proračunski rashodi i izdaci prema ekonomskoj klasifikaciji u 2023. godini



U strukturi rashoda i izdataka proračuna najveći udio zauzimaju rashodi poslovanja (89,8%), zatim rashodi za nabavu nefinancijske imovine (9,8%), dok najmanji udio zauzimaju izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova (0,4%).

Rashodi i izdaci županijskog proračuna za 2023. godinu financiraju se iz sljedećih izvora financiranja: opći prihodi i primici, vlastiti prihodi, prihodi za posebne namjene, pomoći, donacije, prihodi od prodaje ili zamjene nefinancijske imovine i naknade s naslova osiguranja i namjenski primici.

Proračunski rashodi i izdaci prema izvorima financiranja u 2023. godini



Povezanost Proračuna sa strateškim dokumentima

Pored rasporeda po funkcijama ekonomskoj namjeni, proračunska sredstva su u Posebnom dijelu Proračuna prikazana i po programskoj klasifikaciji, odnosno po programima, projektima i aktivnostima. Svaki od proračunskih programa povezan je i sa strateškim dokumentima, te posebnim ciljevima i mjerama iz novog Plana razvoja Primorsko-goranske županije za razdoblje 2022.-2027. godine. Planom razvoja definirani su sljedeći prioriteti razvoja u narednom razdoblju:

1. Pametna regija konkurentnog gospodarstva baziranog na znanju i naprednim tehnologijama
2. Djeca i mladi u fokusu
3. Zelena tranzicija temeljena na održivom upravljanju i korištenju vlastitih resursa
4. Obrazovani stanovnici s kompetencijama i vještinama za poslove budućnosti
5. Ravnomjernim razvojem do europskog standarda i visoke kvaliteta života za sve građane

Značajniji projekti i aktivnosti u 2023. godini

Primorsko-goranska županija nositelj je provedbe ili sudjeluje u financiranju niza kapitalnih i tekućih projekata, te aktivnosti u školstvu, zdravstvu, prometu i drugim područjima svoje nadležnosti. Svi projekti i aktivnosti iskazani su u proračunu prema izvorima financiranja i vrstama rashoda, a u nastavku su izdvojeni neki od njih.

ZDRAVSTVO

Ulaganje i opremanje objekata	2.829.577,00
Zdravstveni centar Rujevica - Zapad	1.300.800,00
Zanavljanje voznog parka	1.134.781,00
Zdravstveni centar Rujevica Istok - Dom zdravlja PGŽ	86.270,00
Sufinanciranje dežurne ambulante - Dom zdravlja PGŽ	76.979,00
Sufinanciranje HMP u turističkoj sezoni - Zavod za hitnu medicinu PGŽ	52.272,00
Zdravstveno-rekreativni kamp za djecu iz Vukovara i djecu s cerebralnom i dječjom paralizom - Lječilište Veli Lošinj	35.172,00
Sportska ambulanta - Dom zdravlja PGŽ	19.908,00

ŠKOLSTVO

Sufinanciranje prijevoza učenika srednjih škola - Odluka MZOS	1.526.312,30
Rekonstrukcija i dogradnja OŠ Ivana Rabljanina Rab	1.033.512,51
Sufinanciranje rada pomoćnika u nastavi	956.170,85
Izgradnja nove zgrade osnovne škole u Marinićima-Općina Viškovo	796.000,00
RCK RECEPT - Regionalni centar profesija u turizmu- EU projekt	260.148,94
Opremanje ustanova školstva	239.128,77
MREŽA KOM5ENTNOSTI - EU projekt	199.075,00
Dogradnja OŠ Omišalj - PŠ Dobrinj	132.722,81
Uređenje školske sportske dvorane OŠ Klana	132.722,81
RCK RECEPT - Regionalni centar profesija u turizmu - EU projekt	132.722,81
Uređenje dijela OŠ Jurja Klovića Tribalj	124.648,69
Jedna voćka za svakog prvašića	58.670,00
Projekt izgradnje Područne škole OŠ Milan Brozović Kastav - Grad Kastav	53.089,12
Stipendiranje deficitarnih zanimanja	49.107,44
Opremanje učeničkih domova	39.816,84
Projekt "školska shema" - EU	35.007,59
Program "Zdravlje i higijena"	20.306,58
Potpورا predškolskom programu- Grad Vrbovsko	20.000,00
Razvoj regionalnih centara kompetentnosti - EU	15.926,74

TURIZAM

Projekt AdriProm Tour - EU	205.100,00
Potpore razvoju javne turističke infrastrukture Gorskog kotara	160.900,00
Potpore razvoju selektivnih oblika turizma	120.000,00
Strateški plan razvoja turizma Kvarnera	23.300,00

PODUZETNIŠTVO

Poticanje razvoja poduzetničkog potencijala	419.070,00
Poticanje razvoja poduzetničkog potencijala Gorskog kotara	400.000,00
Kreditiranje poduzetništva - razni programi	157.000,00
Poticanje zapošljavanja žena	125.000,00
Maritimno inovacijski klaster - Sveučilište u Rijeci	66.361,00
Program edukacije	26.500,00
Potpore inovatorima i udrugama inovatora	22.300,00
Projekt Komercijalizacija inovacija	21.900,00

POMORSKO DOBRO I POMORSKI PROMET

Poticanje rada županijskih lučkih uprava	1.257.000,00
Koncesioniranje pomorskog dobra	148.000,00
Utvrđivanje granica pomorskog dobra, rad povjerenstva za granice i registar granica pomorskog dobra	144.000,00
Održavanje pomorskog dobra - izvan lučko područje	40.000,00

CESTOVNI, ŽELJEZNIČKI I ZRAČNI PROMET

Županijski linijski javni cestovni prijevoz putnika	430.000,00
Javne i nerazvrstane ceste na području Županije	140.000,00
Osiguranje sigurnosno prometnih standarda - Zračna luka Rijeka	80.000,00
Poticanje i praćenje sigurnosti prometa na cestama	50.000,00
Sufinanciranje prigradskog željezničkog prijevoza - HŽ Putnički prijevoz d.o.o	26.544,56
Financiranje županijske autobusne linije Rijeka-Platak - Općina Čavle	20.000,00
Sufinanciranje željezničkog prijevoza studenata s područja PGŽ - HŽ Putnički prijevoz d.o.o	20.000,00

REGIONALNI RAZVOJ

Fond za Gorski kotar	930.000,00
Regionalni sportsko-rekreacijski i turistički centar Platak	503.700,00
Razvoj mreže sanjkališta u Gorskom kotaru	233.000,00
Sufinanciranje programa ravnomjernog razvitka	144.427,19
Razvoj otoka	66.000,00
Projekt "FRAMESPORT" - EU	55.000,00
Projekti regionalnog razvoja	54.000,00
Obalna šetnica Zapad - Grad Rijeka	36.000,00
Projekt "INNO2MARE"	35.800,00
Centar za dobrobit životinja	15.000,00

SOCIJALNA POLITIKA I MLADI

Povećanje smještajnih kapaciteta za osobe starije životine dobi na području Gorskog kotara	663.615,00
Unapređenje smještajnog kapaciteta u DZSO "Marko A. Stuparić" Veli Lošinj	199.085,00
Ured za demografiju	132.723,00
Adaptacija i rekonstrukcija objekata ustanova socijalne skrbi	83.644,92
Županijski dom za starije osobe u Klani	66.361,00
Dnevni boravak za osobe s Alzheimerovom bolešću i drugim demencijama - Riječka nadbiskupija	39.817,00
Projekt zapošljavanja osoba s invaliditetom - integrativna radionica	33.845,00
Ured za mlade PGŽ - poticanje samozapošljavanja, socijalnog poduzetništva i zadrugarstva	31.721,00
Radno okupacijske i rekreativne aktivnosti korisnika u domovima za starije osobe	21.501,00
Provođenje logopedске terapije i rehabilitacije za djecu s područja Gorskog kotara i djecu sa posebnim potrebama	19.908,00

KULTURA

Revitalizacija kulturne baštine kompleksa Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja	152.006,00
Pomoć za održavanje zgrade HNK Ivana pl. Zajca - Grad Rijeka	69.015,86
Kuća Halubajškoga zvončara - Općina Viškovo	66.360,00
Županijski bibliobus - Gradska knjižnica Rijeka	66.000,00
(Za)voli kazalište - HNK Ivana pl. Zajca Rijeka	46.400,00
Opremanje Gradske knjižnice Rijeka - Gradska knjižnica Rijeka	26.544,56

SPORT

Program javnih potreba u sportu - Zajednica sportova PGŽ	758.680,00
Upravljanje RSRTC Platak - Goranski sportski centar d.o.o.	466.500,00
Centar bazičnih sportskih priprema - Goranski sportski centar d.o.o.	318.520,00
Obnova nogometnih igrališta - Grad Rijeka	265.422,81
Biatlon Centar Mrkopalj - Općina Mrkopalj	53.100,00
Nogometno igralište u sklopu Sveučilišnog kampusa na Trsatu - Grad Rijeka	39.816,84
Streljana Drenova - Grad Rijeka	39.816,84
Obnova svlačionica na igralištu NK Gomirje - Grad Vrbovsko	20.000,00

ZAŠTITA OKOLIŠA

Zaštita mora, morske obale i okoliša	302.486,53
Utvrdjivanje, praćenje stanja i održivo korištenje vrijednih dijelova prirode	73.380,00
Jadranski edukativno-istraživački centar za reagiranja na iznenadna onečišćenja mora	40.000,00
Sufinanciranje izrade dokumentacije za projekte obrade biootpada	35.000,00
Pilot projekt prikupljanja biootpada	33.180,70
Projekt LIFE SUPport - EU	27.731,00
Izrada projekata i stručnih elaborata za potrebe donošenja odluka iz područja zaštite okoliša	21.700,00
Centar za posjetitelje i oporavilište za bjeloglave supove Beli	17.060,00

RURALNI RAZVOJ

Centar za poljoprivredu i ruralni razvoj PGŽ	440.000,00
Projekt Stara Sušica	323.900,00
Financiranje programskih aktivnosti razvitka poljoprivrede	151.900,00
Financiranje programskih aktivnosti razvitka poljoprivrede Gorskog kotara	132.000,00
Razvoj ribarstva	59.000,00
Hrvatska vinska kuća	33.700,00
Projekt "ARGOS" - EU	17.100,00

FINANCIRANJE RADA UDRUGA

Županija već dugi niz godina surađuje s udrugama u provedbi javnih politika, a ta se suradnja najčešće očituje kroz različite oblike financijske podrške projektima i programima od interesa za opće dobro te je za sljedeću godinu za navedene namjene planirano preko 1,3 milijuna eura. Od 2016. godine pravila financiranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge su se promijenila u cilju veće transparentnosti, a Godišnji plan raspisivanja natječaja za navedene programe i projekte možete pronaći ovdje: <https://www2.pgz.hr/doc/programi/2023/Godisnji-plan-natjecaja-za-udruge2023.pdf> .

Javni pozivi za dodjelu sredstava iz Proračuna mogu se pretražiti ovdje:

<https://www.pgz.hr/o-zupaniji/programi/>

TRANSPARENTNOST RADA

Kako bi dodatno podigla transparentnost proračunskih podataka Županija se uključila u projekt „Otvoreni proračun“, realizacijom kojega je omogućeno da se putem jednostavne aplikacije prezentiraju podaci o proračunima županija. Navedene podatke možete pronaći na slijedećoj adresi: <https://www.opencity.hr/hrvzz/> .